

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN

STEV. 44.

Oglašajte v 'Trgovskem Listu'!

Ako ne postane inšpektorat v Ljubljani popolnoma samostojen, odnosno, ako bi se imel celo ukiniti, potem bo treba vsako reklamacijo, vsako tarifno vlogo poslati v Zagreb, v vseh vozovnih zadevah in po vse informacije se obračati v Zagreb. Koliko pomeni to izgube časa, koliko nepotrebnih stroškov, ker se mora tam čakati na rešitev po cele tedne, medtem ko se sedaj te zadeve ekspeditivno in takoj na licu mesta rešujejo, ker so referenti kot domačini dobri poznavalci razmer.

Vsled tega je nujno potrebno, da se vse merodajne gospodarske korporacije zavzamejo za osamosvojitve inšpektorata, ker ne moremo dovoliti, da bi se slovenske železnice upravljale iz Zagreba, ako so se dosedaj upravljale od tukaj.

Revizija avstrijske carinske tarife.

V Avstriji se pripravlja revizija carinske tarife. Brezdvomno je bila revizija vsled spremenjenih političnih in gospodarskih razmer neobhodno potrebna, kajti do sedaj veljavni carinski sistem je bil vsvarjen pred kakimi dvajsetimi leti za gospodarsko enoto, ki je komaj, komaj podobna današnji Avstriji. Znano je vsem, kako slab upliv je imela dualistična ustava bivše Avstrije na njeno carinsko politiko. Carinska tarifa bivše monarhije je bila zgrajena na pogodbi, sklenjeni med avstrijsko in buda-pestansko vlado, torej na kompromisu dveh držav bistveno različne gospodarske strukture in nasprotujočih si trgovsko-političnih interesov. — Z ene strani je stala bivša Avstrija z njeno uprav v zadnjem desetletju pred vojno tako močno vzrastlo industrijo in njeno potrebo po uvozu živil, z druge strani pa agrarna Madžarska. Leto 1918 je to gospodarsko enoto razcepilo in po razsulu se začne perioda popolne trgovsko politične anarhije. Mirovna pogodba je stari sistem trgovinskih pogodb, ki je bil v veljavi več nego četrto stoletje, in nove države so sklenile med seboj carinsko-politične provizorije. Za razmerje med Jugoslavijo in Avstrijo je zado-bila moč stara srbska carinska tarifa. Glavni cilj nove Avstrije je bil, da stopi z državnimi naslednicami v pogodbeno razmerje, kar se ji je tudi napram Jugoslaviji posrečilo. Čeravno je bil to velik korak naprej, je bil vendar ta položaj zelo pretiran, kajti ekstenzivna interpretacija pogodb do-voľuje večkrat, da se dela to, česar bi se v pravem smislu pogodbe ne smelo delati. Naravno, da je čutila Avstrija potrebo, da napravi v svoji carinski zakonodaji remeduro. Pro-jekt nove carinske tarife je poslan gospodarskim korporacijam v izjavo in po mrzlični hitrosti, s katero se ga je pripravilo, je za pričakovati, da bo tudi v najkrajšem času postal zakon.

V kolikor je bila nova tarifa ozir- nje načrt že priobčen v listih, se da sklepati, da prevladuje v nji princip visoke carinske zaštite. Kratkovid- nost industrijskih krogov podpira tu- kaj brezmejno željo finančnega mini- stra, ki stremi za tem, da si pridobi velike dohodka po zelo lahki poti. Ta egoizem državnega fiska pa ne pozna obzirnosti niti pri predmetih, koje ne posreduje Avstrija, to so po večini polufabrikati in surovine. Akoravno podraži ocarinjenje teh predmetov proizvodstvo zelo važnih industrij- skih panog, se vendar ni mogel fi- nančni minister odločiti za to, da bi se tem dohodkom odrekel. Fiskalič- nim potrebam odgovarja tudi razde- litev carinske tarife. Razglašena je splošna tarifa z višjimi postavkami in tarifa z manjšimi postavkami, ki sto- pi na mesto do sedaj prakticirane tarife in katero se bo faktično tudi uporabljalo. Poleg tega pa vsebuje zakon še tretjo minimalno tarifo, ki pa ni razglašena in ki določa mini- malne postavke, ki naj bi bile skraj- na meja, pod katero se pri tarifnih pogajanjih z inozemstvom nikakor ne sme seči. Carinske postavke so dolo- čene v zlatih kronah za 100 kg, ozir. za komad.

Kar se tiče prometa z Jugoslavijo bodemo ugotovili, ako primerjamo do sedaj priobčene postavke za uvoz- no carino sledeče stanje. Jugoslavija stoji kot uvoznik žita v Avstrijo na prvem mestu za Zedinjenimi država- mi. Tekom leta 1920 bi bilo uvože- nih v Avstrijo celokupno 6.104.504 q in Jugoslavija sama je od tega uvo- zila 1.547.603 q. Med tem, ko znaša sedaj uvozna carina v Avstrijo za pšenico po maksimalni tarifi 7.50, po minimalni 6.30, bo znašala sedaj po prvi 2, po drugi pa je uvoz prost, isto velja za rž. Za oves se plača sedaj še 6 in 4.80, med tem, ko se bo plačalo po novem po splošni (maksimalni) tarifi 1, po pogodbeni pa bo uvoz ovsu prost, isto velja tudi za ječmen, med tem ko bo uvoz koruze, čije uvoz iz Jugoslavije je znašal v letu 1920 758.294 q, po obeh tarifnih carine prost. Za moko, od katere je uvozila Jugoslavija v Avstrijo tekom l. 1920 148.419 kvintalov, se je do sedaj pla- čalo po maksimalni tarifi 15, po po- godbeni je pa bil uvoz carine prost, po novi tarifi se bo plačalo 7 in 2. — Isto velja tudi za mlinske produkte iz riža. Sliv smo izvozili v Avstrijo tekom leta 1920 za 11.277 kvintalov, za uvoz se je plačalo do sedaj (14) 3, v novem načrtu se ta postavka ni spremenila. Za uvoz klavnih volov se plača sedaj (60) 9.40 za komad, po načrtu pa samo 4, uvoz iz pogod- benih držav pa bo carine prost, isto velja tudi za uvoz bikov in krav, go- dnih za klanje, med tem, ko se plača sedaj za uprežne vole (60) 9.40, je predloženo po novem načrtu (40) 20, za uprežne krave in bike se plača do sedaj (30) 30, po novem se bo plačalo (v kolikor se načrt ne spre- meni) (60) 20. Med tem, ko se je do sedaj plačalo za uvoz živine po enotni postavki, so predvidene v načrtu za uvoz uprežne živine višje postavke nego za uvoz klavne živine. Za konje, kojih smo uvozili v l. 1920 777, to je za Madžarsko največ, so določene v načrtu 4 postavke in si- cer: za luksuzne konje se bo plačalo (20%) 20% vrednosti, za druge ko- nje nad dve leti (100) 50, do sedaj (100) 60, za konje do dveh let (50) 20, do sedaj (50) 30, za konje za kla- nje (4), uvoz iz pogodbenih držav je pa prost. Uvoz mesa se je do sedaj carinil po (30) 30, načrt predvideva v splošni tarifi 20, v pogodbeni pa je uvoz svežega mesa prost. Že iz tega je razvidno, da so agrarni krogi z ozirom na težak položaj tržišča z ži- vili žrtvovali svoje interese, intere- som splošnosti. Sploh pa bi bilo spi- čo sedanjega aprovizacijskega polo- žaja absurdno zopet uvajati carino na žito in živino. (Konec prih.)

Davščina od „valutar- ne razlike“.

(Prirastkarina.)

Eden najpravičnejših davkov je bila davščina od vrednostnega pri- rastka nepremičnin, toda le tako, ka- kor jo je zamislil zakon z dne 4. ju- nija 1912 (kranjski deželni zakonik št. 34).

Ta zakon je bil prikrojen seve- samo za normalne, predvojne raz- mere. Te so se pa sedaj po preobra- tu temeljito izpremenile ter bi bila največja krivica, ako bi se hotel uve- sti ta zakon z bistveno, kar neizpre- menjenim besedilom za mesto ljub- ljansko iznova.

Krivica bi se godila vsem hišnim in zemljiškim posestnikom. Trgovski stan, ki spada v Ljubljani več ali manj tudi med posestnike, bi bil iz- nova udarjen.

Prirastkarina se je pobirala od dne 1. julija 1912 dalje; na štajersko ozemlje je bila raztegnjena šele po preobratu. S finančnim zakonom za l. 1920-21 je bila pa ukinjena.

Pri vsakem, četudi samo deloma odplatnem prenosu nepremičnine (kupne, izročilne, menjalne pogodbe itd.), je bilo plačati poleg državne 5 odstotne pristojbine tudi prirastka- rino. Izvzete so bile vobče samo po- godbe med najbližjimi sorodniki.

To davščino je imel plačati vselej prodajalec (izročevalec) sam; če se pa od njega iz kateregakoli vzroka

ni mogla izterjati, jo je moral plačati kupovalec (prejemnik). Navadno je prevladil plačilo te davščine prodaja- lec že kar v kupni pogodbi sami na kupovalca. Pa naj je bila zadeva že tako ali tako, faktično jo je trpel na- vadno le kupovalec, ker je moral prevzeti v svojo plačilno obljubo ta ali davščino samo, ali pa je moral plačati prodajalcu toliko višjo kup- nino.

Namen bivšega deželnega zakona, da bi bil omejitel špekulacijo z zem- ljišči in da bi bil odbavčil onega, ki je naredil dobiček v resnici, torej navadno še celo ni bil dosežen. Tudi finančni efekt te davščine je bil mi- nimalen, dokler se je vršila odmera tako, kakor jo je zamislil zakonoda- jalec, to je, dokler se je odmerjala davščina od prirastka na vrednosti nepremičnine, ne pa od pozneje, šele po preobratu, nastale valutarne raz- like.

Zakon z dne 4. junija 1912 je na- meraval obdavčevati samo prirastek na vrednosti nepremičnine. To ob- davčenje je, kakor rečeno, popolno- ma pravično. Če se naredi kje kaka nova cesta, nova železnica, kako večja zgradba itd., pridobé vsa po- sestva v bližini naenkrat veliko večjo notranjo vrednost, to je vrednost do- tičnega zemljišča je sama na sebi, in zlasti v primeri z zemljišči, ki so kje drugod in ne v bližini teh naprav, na- enkrat mnogo večja.

Ta vrednostni prirastek je bil do- sežen brez sodelovanja posestniko- vega in ne da bi bil imel on pri tem kake izdatke. Tak prirastek na vred- nosti nepremičnine, imenovan tudi »nezasluženi« prirastek so vsi finan- čni politiki razlikovali od »zasluže- nega« prirastka, to je od onega, ki ga je dosegel posestnik sam s tem, da je naredil pri posestvu kako iz- boljšanje, da je napravil kako novo zgradbo itd. Ta poslednji prirastek se je smatral samo ob sebi umljivo vedno in v vseh deželah, ki so uvedle zakon o prirastkarini, kot davščine prost ter se je dotični znesek vselej izločil iz odmerne podlage.

Ako pa razmotriva vrednostne razmere nekoliko globlje, pridemo še na neko tretjo vrsto prirastka na vrednosti, to je na ono večjo vred- nost, ki jo je doseglo kako zemljišče vsled tega, ker se je vrednost zem- ljišč v teku več let splošno nekoliko dvignila. Prebivalcev je v kakem go- tovem ozemlju vedno več, dočim je množina razpoložljivih zemljišč ved- no manjša.

Obdavčenje tega tretjega pri- rastka na vrednosti je ravno tako upravi- čeno ter se ni vsled tega na to vrsto prirastka od zakonodajalca še pose- bej prav nič oziralo.

Imamo pa še neko četrto vrsto prirastka na vrednosti nepremičnine, ki je pa samo navidezna. To je raz- lika med svoječasnno pridobitno in med sedanjo prodajno ceno, v kolik- or ne temelji ta razlika na »zaslu- ženem« in na »nezasluženem pri- rastku« vrednosti in tudi ne na splošnem povišku vrednosti nepremičnin kot takih, temveč samo na — sedanji de- valvaciji valute.

Ta del razlike med pridobitno in prodajno ceno je po vseh zdravih na- čelih človeške pameti in tudi po na- čelih finančnih politikov samo navi- dezni prirastek ter je neobdavčljiv!

Zakon z dne 4. junija 1912 je bil sklenjen v normalnih, predvojnih razmerah in se na valutarne razlike, ki bi utegnile nastati tekom let, ni prav nič oziral, ker se na take raz- like takrat sploh ni moglo misliti ter je bil zakon sklenjen tudi samo za dobo 5 let. Koncem leta 1917 je bil podaljšan še za eno leto; tudi takrat se za to četrto, le navidezno vrsto prirastka še ni vedelo.

Z naredbo celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 17. februar- ja 1919, Uradni list št. 367 (LIII.) je bil raztegnjen zakon na vse ozemlje deželne vlade za Slovenijo. Na izpre- membo valutarnih razmer se ni pri tej raztegnitvi prav nič oziralo. In ravno to je napak!

Tendenca zakona je bila ta, da bi se obdavčil »nezasluženi« prirastek in ravno tako tudi oni prirastek, ki

je nastal vsled splošnega povišanja vrednosti nepremičnin v razmerju z drugimi objekti. Nikakor pa ni bil namen zakona, da bi se bila obdav- čila tudi valutarna razlika, za katero se dne 17. februarja 1919 sploh ni vedelo, da bo dosegla kdaj tako vi- šino.

Povojne razmere so se razvile seveda vse drugače. Vrednost naše valute je padala čim dalje huje. Kro- na je vredna sedaj ravno toliko ka- kor svoječasnno krajcar!

Zakon o davščini od vrednostne- ga prirastka pa za te anormalne raz- mere ni bil prikrojen. Po mrtvem be- sedilu zakona se je davščina kar na- dalje odmerjala. Pač so vlagale pri- zadete stranke vse polno pritožb, ki so bile docela utemeljene. Po bes- dilu zakona so se morale vendar vse zavrniti, kajti zakon ni imel nikakih določb glede večje ali manjše vred- nosti valute. Po § 5 zakona o dav- ščini o prirastkarini je bila podvrže- na davščini vobče vsa razlika med pridobitno in stujilno ceno; na valu- tarne razmere se ni bilo prav nič ozirati!

Večja krivica se ne bi bila mogla goditi strankam nego se jim je go- dila na ta način. Pritožbe so bile vendar vse zastoj. Zakon je bil tu in odmera se ni mogla vršiti drugače! V svrhu upoštevanja valutarne raz- like bi se bilo moralo besedilo zak- na izpremeniti. Do te izpremembe pa sploh ni prišlo, temveč je bil za- kon, kakor povedano, ukinjen.

Mestna občina ljubljanska pa je sklenila, da se uvede ta zakon za okrožje mestne občine še za nadalje, in sicer v bistvu kar neizpreme- njeno.

Plačevati ne bo torej davščine sa- mo od »nezasluženega prirastka« in od »splošnega poviška« vrednosti nepremičnin, temveč tudi od — va- lutarne razlike! Ta valutarna razlika je pa v primeri z »nezasluženim pri- rastkom« in v primeri s »splošnim poviškom« vrednosti nepremičnin vobče tako velika, da se mora sma- trati kot nekaj nedopustnega, ako se ne izvame iz obdabčene podlage.

Z mirno vestjo lahko rečemo, da odpada od razlike med prejšnjo pri- dobitno ceno in med sedanjo prodaj- no ceno vobče najmanj $\frac{3}{4}$ na neob- davčljivo valutarno razliko in največ samo $\frac{1}{4}$ na »nezasluženi prirastek« in na »splošni povišek« vrednosti ne- premičnin.

Obdavčiti bi bilo torej največ sa- mo $\frac{1}{4}$ cele razlike, ne pa vso razliko.

Zakon z dne 4. junija 1912 je bil narejen za normalne razmere. Raz- mere so se pa sedaj izpremenile in izpremeniti je treba tudi zakon!

Navedimo primer!

Nekdo je kupil leta 1915 hišo za 60.000 K ter jo proda danes za 600 tisoč kron. Na stroških, ki jih je imel svoječasnno ob pridobitvi (za pismo, za prenosnino, za prepis itd.) se mu računa v dobro 5 % pridobitne cene, to je 3000 K (pač premalo!). Všteveni vrednostni prirastek znaša torej 37 tisoč kron. Davščini zavezani vred- nostni prirastek znaša pa (po odbit- ku 10 % celotne pridobitne cene) 530.700 K. — Davščina bi znašala 126.042 K.

Prodajalec je dal l. 1915 polno- veljavno valuto, ki je imela isto vred- nost, kakor takratni srebrni ali zlati denar. Za ta denar bi bil kupil ta- krat lahko, na primer, 60 konj.

Sedaj je dobil sicer po številu desetkrat toliko, toda v primeri z vrednostjo srebrnega ali zlatega de- narja še manj nego je svoječasnno sam dal! Za teh 600.000 K recimo vendar kljub temu, da bi si kupil lahko sedaj kakih 66 konj. — Kaj je sedaj pravi dobiček, pravi vrednost- ni prirastek? Na vsak način samo tisti znesek, kolikor je teh 600.000 kron sedaj efektivno več vrednih ne- go svoječasnih 60.000 K, torej le to- liko, kolikor odgovarja, na primer, vrednosti 6 konj, ker je prodajalec faktično samo za toliko na boljšem.

Če se zakon o prirastkarini že za mestno občino ljubljansko iznova uvede, naj se izpremeni tako, da bo upošteval izpremenjene valutarne razmere, ali pa naj se imenuje »Za-

kon o davščini od valutarne razlike ne pa »Zakon o davščini od prirastka na vrednosti nepremičnin«.

Da bi bila obdačba valutarne razlike s finančno gospodarskega stališča krivica, to so uvideli tudi v Beogradu. Samo mi Slovenci, ki se toliko hudujemo nad raznimi novjšimi davčnimi uredbami in zakoni, bi bili tukaj tako kratkovidni ali pa naravnost krivični!

Z zakonom o proračunskih dvanaajstinah za mesec januar in februar 1922 (Uradni list št. 3 iz 1922), člen 8, je uvedla to davščino namreč tudi beograjska občina. Upoštevala je pa pri tem valutarno razliko ter bo obdavčila na ta način res le samo pravi vrednostni prirastek. Sedanja prodajna cena, izražena v dinarjih, se bo vzela namreč samo z eno šestino, ne pa s polnim zneskom.

V zgoraj omenjenem primeru bi se vzela na ta način prodajna cena torej namesto s 600.000 K samo s 100 tisoč kron, tako da bi znašal vštveni vrednostni prirastek namesto 537.000 kron, samo 37.000 K.

Beograjska občina bo zahtevala davščino torej samo od 37.000 K, ljubljanska pa od 537.000 K!

Ker je odstotna lestvica progresivna, bo plačati v Beogradu od zneska 37.000 K tudi mnogo manjši odstotek, nego pri nas v Ljubljani od 537.000 K. Razen tega se računa prodajna vrednost tudi v dinarjih, medtem kubi se računala pri nas še kar v kronah!

Zakon o davščini od vrednostnega prirastka, kakor ga namerava uvesti mestna občina ljubljanska, bi bil torej, ako se ga premotri s finančno gospodarskega stališča, nestvor in očitna krivica. Obdavči se naj samo pravi prirastek na vrednosti nepremičnine; valutarna razlika pa se naj na en ali drugi način še posebej upošteva in iz odmerne podlage izloči.

Dva predloga za izenačenje davč. zak.

(Konec.)

F. Tantijemni davek.

znaša v

- Sloveniji 30 % tantijemnega zneska,
- na Hrvatskem in v Vojvodini 19.50 % tantijemnega zneska.
- Bosna in Hercegovina tantijemnega davka ne pozna.
- Isto velja za Srbijo.

Pisatelj sicer omenja, da se v Bosni in Hercegovini prejete tantijske obdačujejo povodom odmere tecevareni (posebne pridobnine). A to velja v obče tudi za Slovenijo.

Dalje navaja, da se v Srbiji od prejetih tantijskih plač davek in sicer davek od hišnog rada z davčnim merilom 1%—8%.

Pri nas se pa plačuje efektivno 30% ni tantijemni davek in poleg tega se prejemnik obdačuje z dohodnino (1% do 16%).

G. Obdačba plač in mezd.

I. Primer. Državni uradnik, samic, ima letne plače in stanarine 3600 dinarjev in draginjske doklade pa 4500 dinarjev.

Davek bi znašal v:

- Hrvatski in Vojvodini 126 din. 50 para,
- v Srbiji, Črni gori, Bosni in Hercegovini, Sloveniji in Dalmaciji 139 din. 20 para.

II. Primer. Zasebni uradnik ima prilično isto plačo kot zgoraj navedeni državni uradnik.

Plačal bi v Sloveniji in Dalmaciji 342 din. 52 para,

- v Bosni in Hercegovini 160 din. 08 para,
- na Hrvatskem 770 din. 67 para,
- v Vojvodini 898 din. 35 para,
- v Srbiji 1439 din.

Nadalje izkazuje pisatelj v koliko vplivajo avtonomne doklade na višino davkov. Ako presegajo avtonomne doklade gotovo mejo, ima to za posledico, da se konsumira celi dohodek. To je čisto lahko mogoče, ker imamo v naši državi občine, kjer se pobirajo 300% do 1000%ne in še

višje avtonomne doklade. N. pr. občina »Oštariji« pobira 2020%ne, »Bučica« pa 2659%ne avtonomne doklade!

Ako vpoštevamo še avtonomne doklade, bi zgoraj navedena delniška družba plačala (pri čistem bilančnem dobičku po 138.000 dinarjev) na državnih davkih in dokladah v

- Zagreb 65.115 din. 50 para,
- v Karlovcu 77.537 din,
- Mitrovici 178.236 din.

V slednjem slučaju plača delniška družba torej na davkih več, kot je sploh imela čistega bilančnega dobička.

Pisatelj nato analizira, kateri davčni sistem bi bil za našo državo najprikladnejši.

Obdačbo donosa samega zamestnika, ker ne vpoštevava davčno moč davčnega zavezanca.

Donosnostni davek z dohodnino kot korektivom (mešani davčni sistem) vodi do nove neenakomernosti, čeprav je ta hiba manjša kot pri čistem donosnostnem davčnem sistemu.

Pač pa predlaga pisatelj kot edini možni sistem »porez po ličnem prihodu in imovini«. (Dohodnina s korektivom za fundirane dohodke.)

Dohodki izvirajo iz rente (v najširšem pomenu besede) ali pa iz delovanja davčne stranke odnosno iz obeh faktorjev.

Cela priredba predlaganega enotnega davka obstoji v tem, da se ugotovi (oceni) dejanski celokupni dohodek davčnega zavezanca in sicer iz osebnega dela in iz premičnega in nepremičnega kapitala. Obveze stranke zmanjšujejo dohodke. Objektivi davki bi odpadli.

A pridobitna moč davčne stranke, ki črpa svoj dohodek edino le iz svojega osebnega delovanja, pa vzlic enakosti dohodka, vendar ni enaka pridobitni moči davčnega zavezanca, ki črpa svoje dohodke iz osebnega delovanja in iz kake rente, ali pa iz rente same. Čim manje participira davčna stranka s svojim delovanjem na dohodkih, tem jačji je njena pridobitna moč.

Radi tega predlaga pisatelj, da se k enotni dohodnini prevzame še korektiv, t. j. posebno progresivno lestvico za dohodke iz fundiranih dohodnih virov.

Ker je davčna plačilna moč davčne stranke temelj za pravilno davčno odmero, se morajo seveda osebe, kojih gospodarska in plačilna moč trpi pod gotovimi pogoji, nižje obdačiti, kot one osebe, ki so v ugodnejših razmerah. Vsled tega je obdačiti samce.

Drugi pisatelj stoji v svoji knjžici »Pogled na reformo neposrednih poreza« na stališču, da bi moral naš novi davčni sistem sloneti deloma na čelu kontingentiranja davčnih bremen in poleg tega pa še na načelu kvotitete odnosno proporcionalne obdačbe. Pri slednji obdačbi se vsakega davčnega zavezanca obdačuje po gotovem ključu to je davčnem merilu, ki je tem višji, čim večja je davčna moč davčne stranke.

Pisatelj predlaga, da se zgradi naš davčni sistem v smislu zgoraj navedenih načel in da se vpelje:

zemljarina, hišni davek, davek od poklica (sem spadajo obrtniki, delavci in uradniki), davek na trgovino in industrijo in rentni davek. Delniške družbe naj plačujejo enoten davek in sicer dohodarino.

Gospodarsko in torej tudi davčno močnejši naj bi plačali poleg teh davkov še dohodnino in »kao apendiks istoga u svrhu korelacije — še imovinski davek«.

V podrobnosti se ne moremo spuščati. Pripomnimo pa, da se predlog Vučkovića precej naslanja na oni mešani davčni sistem, katerega imamo že sedaj v Sloveniji in v Dalmaciji.

V kolikor moremo presoditi državne potrebe in gospodarsko učinkovitost obeh predlogov (t. j. P. Letić in pa predlog g. Vučkovića), bo slednji predlog brezdvomno sprejet v naši državi. Res je enotna dohodnina, kakor jo predlaga P. Letića bolj moderna in idealnejša, a

vzlic temu nima upanja, da bi se vdejsvovala v dogledni bodočnosti. Zahteva namreč izborni izvežbano finančno upravo, in visoko davčno moralo. V vsakem drugem slučaju pa preti državi velik izpadek na dohodkih.

Ker pa naše razmere še niso tako dozorele, je uvedba enotnega dohodninskega davka za sedaj nemogoča!

Sicer pa velja to ne le za nas, ampak tudi za druge države, če tudi se vedno ponasajo, da stoje kulturno najvišje.

Izvoz in uvoz.

Izvoz ječmena iz Čehoslovaške. V jeseni preteklega leta je bilo na Čehoslovaškem 30.000 vagonov ječmena na razpolago za izvoz. Vsled neugodnih prometnih razmer se je pa izvozil le neznaten del te količine. Monopol izvoza je imel sindikat v svojih rokah. Sindikat se trudi, da dobi tudi letos ta monopol v svoje roke, no izgleda, da se mu to ne posreči vsled vsestranskega pritiska vseh pridobitnih krogov. Po ugotovljenih produktih se nahaja na Čehoslovaškem še danes 15.000 vagonov ječmena pretekle žetve, za katero je izdano izvozno dovolilo.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Zunanja trgovina Čehoslovaške. V l. 1921 je izvozila Čehoslovaška blaga za 96.457.668 meterskih stotov, uvozila pa blaga za 39.617.169 meterskih stotov. Izvoz je prekašal uvoz za 56 milijonov 840.499 meterskih stotov. — Leta 1920. je znašal uvoz 23.384.412 meterskih stotov, izvoz pa 60.022.209 meterskih stotov.

Industrija.

Produkcija svile v Italiji. Po poročilu italijanske »Banca Commerciale«, je bilo leta 1920 v Italiji 670 predilnic in 164 tkalnic. Zadnje so zaposlile 23759 oseb, med temi 21.851 žensk. Kar se tiče eksporta svile, je bila v letu 1920 in 1921 Švica največji odjemalec. Slednja statistika nam da sliko o uvozu in izvozu umetne in naravne svile v prvih 6 mesecih zadnjih treh let: Izvozilo se je tekom prvih šestih mesecev l. 1919 za 369.236.960 Lir, leta 1920 za 1.522.154.567 Lir, leta 1921 za 1.486.678.351 Lir. Izvozilo se je l. 1919 za 153.203.207 Lir, l. 1920 za 471.556.050 Lir, leta 1921 za 1.306.337.556 Lir. Plus izvoza je tedaj znašal v letu 1919 za 216.033.762 Lir, v letu 1920 za 1.050.598.519 Lir, v letu 1921 za 1.306.337.556 Lir. Izvoz v vse države je bil v letu 1921 za 2 odstotka manjši nego v januarju — juniju l. 1920, medtem, ko je bil uvoz za 61 odstotkov manjši, nego je bil uvoz preteklega leta.

Denarstvo.

Ekvivalent franka. Začeni s 1. aprilom tekočega leta se bo računalo kot ekvivalent franka 15 (petnajst) dinarjev, to se pravi, pri plačilu telefonskih in brzojavnih pristojbin za inozemstvo, bo treba plačati za vsak frank ali del franka petnajstkratni iznos v dinarski moneti.

Stanje papirnatega denarja v Avstriji je zopet naraslo za nad 22 milijard n.-a. kron, tako da znaša sedaj 303 milijarde in 63 milijonov n.-a. kron.

Ozve.

Zmanjšanje dohodkov od davka na poslovni promet. Finančni odbor je razpravljal o dohodkih, katere se pričakuje od davka na poslovni promet in koji so predvideni v iznosu 400 milijonov. Odbor je prišel do prepričanja da se ne bo doseglo to svoto in da dohodki tega davka ne bodo večji od 200 milijonov. Ugotovljeno je, da se je v preteklem letu izplačalo od tega davka: v Dalmaciji 560 tisoč Din., na Hrvaškem in v Slavoniji 5.611.777 Din., v Sloveniji 1.452.733 Din., medtem ko nimamo še podatkov o vplačilih za Bosno in Hercegovino, a za Srbijo se jih vobče ni moglo dobiti, ker se v preteklem letu tam ta davek sploh ni pobiral.

Davek na vojne dobičke. Davek na vojne dobičke se bo po soglasnem rešenju zakonodajnega odbora pobiral tudi za leto 1920. Interesenti se opozarjajo, da so v členu 3 c) zakona o proračun-

skih dvanaajstinah za marec in april 1922 določene sledeče olajšave za plačanje davka. Predvojni povprečni dohodek, ki je določen v kronah, se vzame izjemno z odredbami zakona o davku na vojne dobičke v odnosu s čistim dohodkom, doseženimi v letu 1920, v štirikratnem iznosu. Kjer ni predvojnega dohodka, ali je manjši od 10.000 Din, se bo vzel z 10.000 Din. Davek na vojne dobičke se ne bo pobiral od onih oseb, katerih dohodki niso večji od 25.000 Din. Davčna obveznost po čl. 3 in 52 zakona o davku na vojne dobičke, je določen za vse leto 1920, počenši od svote 40.000 Din. Za leto 1920 se bo izvršila nova razdelitev tega davka. Davek na vojne dobičke za leto 1920 se bo pobiral v vseh pokrajinah naše države.

Carina.

Nov carinski tarif v Španiji. V Španiji je izza 16. februarja t. l. v veljavi nov carinski tarif. Po tem tarifu so pogodbene države oproščene od plačanja valutnega agia.

Promet.

Prometne omejitve. Sprejemanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za Nemčijo potom ponovne predaje preko postaje Passau je do nadaljnjega ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati živad in meso. Izjemna transportna dovoljenja, izdaja ravnateljstvo Regensburg. V tem slučaju mora stranka uapisati v tovarne mlistu dan in število dovoljenja ravnateljstva Regensburg. — Opozarjamo vnovič, da je sprejemanje in odpošiljanje sporovozne robe v vozovnih nakladah za Passau loko tudi še nadalje ukinjeno. Dovoljeno je sprejemati in odpošiljati živad in sveže meso. Postajam se naroča, da se strogo drže te prometne omejitve. — Radi prenapolnjenja postaje Hartberg je sprejemanje pošiljk premoga in opeke, ki je naslovljena na »Städtische Ziegelei Edvard Gogler in Hartberg« do nadaljnjega ukinjeno. — Radi stavke je sprejemanje vsakovrstnih pošiljk, ki so naslovljene na Spiritusfabrik, Wertheimer v postaji Pardubice (Pardubitz) in na »Spiritusfabrik Pick« v postaji Roudnice (Roudnitz) do nadaljnjega ukinjeno. — Za pošiljke lesa, ki so namenjene v Trieste punti franchi, je potrebno transportno dovoljenje od strani Magazini Generali Trieste. Prazne cisterne so dovoljene brez dovoljenja. — Sprejemanje pošiljk kostanjevega lesa v vozovnih nakladah, ki so naslovljene na »Vereinigte Gerbstoff und Chemische Fabriken A. G. in Frauental« za postajo Frauental-Gams, je ukinjeno. Medpotne pošiljke se zadržijo in staviijo pošiljatelj na razpolago. — Radi stavke je sprejemanje vsakovrstnih pošiljk, ki so naslovljene na »Spiritusfabrik Hudolin« za vse kolo dvore v Olomucu (Olmütz) ukinjeno. Medpotne pošiljke se zadržijo in staviijo odpošiljatelj na razpolago. — Reekspedicije so v vseh postajah v Burgenlandu zopet dovoljene. — V postajah Bohumin (Oderberg) in Tešin Č. S. D. (Teschen) so reekspedicije na Poljsko prepovedane. Reekspedicije so v teh postajah le tedaj dovoljene, ako se izvedejo v 24 urah po dohodu pošiljk. V izvirnih tovarnih listih mora biti nova namembna postaja z rudečo tinto napisana. — V postaji Petrovice u Varnežic (Petrowitz) so reekspedicije na Poljsko so prepovedane. Pošiljke za Rumunijo preko postaje Kiralaha so le tedaj dovoljene, ako se jih ponovno preda v postajah Marchegg, Košice (Kassa) ali Zilma (Isolna). — Odprema pošiljk potom ponovne predaje za postajo Arad je do vključno 18. t. m. ukinjeno.

Povzetje pri pošiljkah paketne pošte. Povzetje pri blagovnih pošiljkah je dovoljeno od 1. t. m. dalje do 5000 dinarjev. Poleg nove težne in morebitne vrednostne pristojbine ter dostavnine ali obvestnine znaša pristojbina za povzetne pošiljke: od 1 do 25 Din. 70 par; od 25 do 50 Din. 1 Din; od 50 do 100 Din. 1.50 Din; od 100 do 300 Din. 2 Din; od 300 do 500 Din. 3.50 Din; od 1000 do 2000 Din. 5.00 Din; od 2000 do 3000 Din. 7.00 Din; od 3000 do 4000 Din. 9.00 Din; od 4000 do 5000 Din. 12.00 D.

Iz naših organizacij.

III. Vseslovenski trgovski shod v Celju. Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja svojim članom sledeče: Po skle-

pu seje širšega odbora Zveze trgovskih gremijev in zadrug, se vrši dne 30. aprila t. l. ob pol 9. uri dopoldan tretji vseslovenski trgovski shod v Narodnem domu v Celju. Referati bodo obsegali glavna aktuelna gospodarska vprašanja, po njih pa bo dana možnost udeležencem shoda, da stavijo samostojne predloge, katere je treba primerno utemeljiti. Predlogi morajo biti konkretni in se morajo tikati gospodarskih zadev našega trgovstva. Politične debate na shodu so izključene.

Gremij (zadruga) naj o tem obvesti svoje člane, ki se nameravajo udeležiti shoda, da naj svoje predloge, ki jih nameravajo staviti, po možnosti naznanijo poprej zvezni pisarni, da bi jih bilo mogoče v resolucijah vpoštevati. Za pismena naznanila je zadnji rok 20. t. m. — Prijave radi prenočišč in udeležbe v Celju je pošiljati gremijski pisarni v Celju. Natančni dnevni red se bo objavil pravočasno v Trgovskem listu.

Razno.

Franko-češka trgovska zbornica. — Leta 1915, torej še med vojno, se je ustanovila v Parizu francosko - češka trgovska zbornica. Ta zbornica se je sedaj spremenila v francosko-čehoslovaško trgovsko zbornico. Občni zbor te nove institucije se je vršil dne 27. februarja 1922 v Parizu.

Padanje cen v Ameriki. Od novega leta do konca marca so padle cene vsem predmetom približno za 13,6%. Vendar pa so cene skoro še za 887% višje nego so bile pred vojno. Živiljenjske potrebščine so se pocenile za 15%, oblačila za 29% kurjava in razsvetljava za 7%, med tem stanovanjske cene vedno rastejo in so narasle v 3 mesecih že za 6 odstotkov.

Poljske odredbe proti draginji. Poljski finančni minister je odredil po nalogu ministrskega sveta najenergičnejšo prepoved izvoza živil. Ta odredba se v glavnem nanaša na žito, govejo živino, prašiče, mešano blago, mast in jajca. Zajedno se je ustanovila tudi komisija, ki bo izvajala brezobzirno kontrolo nad izvrševanjem odredbe.

Odobritev avstrijsko - češkoslovaške trg. pogodbe. V narodni skupščini je bil sprejet zakonski načrt, s katerim se predlaga trgovinska pogodba, ki je bila sklenjena dne 14. maja 1921 med Češko-slovaško in Avstrijo, v odobritev.

Tržna poročila.

Zagreb. Žito. Pšenica 4.25 Din., koruza 3.50 Din., oves 3.25 Din., rž 3.45 do 3.50 Din., ječmen 3.17 do 3.25 Din., moka (štev. 0) 6.25—6.50 Din., otrobi 2.25—2.37 Din.

Cene žitu v Čehoslovaški. Kg pšenice 3.10—3.35 Kč, koruza kg 2.35 do 2.45 Kč, ječmen kg 2.30—2.50 Kč, rž kg 2.70—2.90 Kč.

Žitni trg. V zadnjem času je padla cena pšenici v Čikagi od 134.5 centov pri bušlu na 133 centov. Pri koruzi od 63 dve tretjine centov pri bušlu na 58 tri četrtine. — Cene gredo še nadalje navzdol.

Cene kož. Pri nas se plačuje kilogram surove kože od 42 do 48 kron, v Nemški Avstriji kg goveje kože 950 do 1000 Ka., cela konjska koža 12.000 do 13.000 Ka., v Nemčiji funt goveje kože 25—36 mark, funt telečje kože 50 do 60 mark.

Borza.

Zagreb, devize: Berlin (izpl.) 107 do 110, Milan 1660—1695, London 1380 do 1400, ček 0—1390, Newyork 311—

313, ček 309—310, Pariz 2825—2880, Praga 620—632, Švica 6150—6175, Dunaj 4—4.125, Budimpešta 38.50—39, Varšava 0—9.50; valute: dolarji 304 do 306, češke krone 604—612, 20 kron v zlatu 950—0, funti 0—1380, napoleon-dori 980—0, nemške marke 114—117, lire 0—1670.

Jadranska banka 1150—1180. Ljub. kreditna banka 945—980. Slov. eskomptna banka 650—0. Trbov. premogokopna družba 0—1060.

Beograd, devize: London 345—350, Pariz 720—725, Newyork 0—79.50, Milan 422—425.50, Praga 154.50—155.50, Berlin 26.40—26.60, Dunaj 1.03—1.04, Bukarešt 0—61; valute: leji 57.75—58.25, češke krone 152—154, nemške marke 27.50—0.

Curij, devize: Berlin 1.85, Newyork 5.14, London 22.77, Pariz 47.55, Milan 27.90, Praga 10.25, Budimpešta 0.63, Zagreb 1.60, Varšava 0.13, Dunaj 0.066, avstrijske krone 0.07.

Poslano.

S strani uglednega obrtnika z dežele smo dobili sledečo notico:

»Plati i šuti.«

Glasom razglasa fin. delegacije so predpisi dohodninskega davka za leto 1921 v prvi polovici tega meseca pri pristojnih davčnih uradih odnošno pri predstojniku domicilske občine davčnega obvezanca na vpogled.

Povprašuje po vzroku tega nebroj ponesrečenih predpisov ozir. uredb pomnožujočega novuma, dobil sem za odgovor, da primanjkuje uradništva in da se mora štediti s papirjem.

Ali se Vam, gospod urednik, ta utemeljitev zdi logična?

Razun nekterih nezasedenih mest se število uradništva dosedaj ni restringiralo; da bi ga kar naenkrat zmanjkalo, dvomim, ker se sicer ne bi toliko govorilo in pisalo o nameravanih odpustitvah. — Brezdvomno pa je, da si državni finančni aparat toliko uradništva obdrži, da s svojimi zahtevki ne pride v zastoje.

In papirja, — smešno! Davčni fiskus, ki dan na dan razvija večjo poželjenje po žepih ubogega davkoplačevalca ne najde par tisoč kron za ta vsakomur itak skrajno nepriljubljen — papir.

Davčni obvezanec naj pri tem slabem vremenu prenaša cele ure hođa do svojega predstojnika, če ga ne najde doma — naj to »zabavo« prenaša potrpežljivo še en- ali dvakrat — da izve svojo dolžnost do države.

Oglejmo pa si obvezančevu stališče tudi iz vidika praktičnosti in morale.

Po obstoječih predpisih sme predstojnik predpis le onemu pokazati, kogar zadeva.

Kdor živi na deželi vé, da se le v bore maloštevilnih slučajih pazi na uradne tajnosti; na prstih bi naštel one, ki se strogo drže oblastvenih podukov in predpisov. Ob primitivnosti stanovanj naših županov, ki so največkrat obe pisarne obenem, drugače ni mogoče.

Bodo li — povsod in vsi naši župani pazili na to, da samo prizadeti davčni obvezanec izve svoj predpis in nikdo drugi. — Bojim se zelo, da bodo prišli ti podatki pogostokrat do

nepoklicanih ušes konkurenta, zavistnika ali celo osebnega sovražnika!

Koliko nepotrebnega kritiziranja, koliko srda in ovadstva bode ta uredba povzročila, koliko preklinjanja nedolžnih komisij, koliko rekurzov in nepotrebnega dela bode posledica tej nepraktični, davkoplačevalcu naravnost razžaljujoči naredbi?

Praksa je že davno ovrgla vse slabše strani davčnih izvršitev in neumevno nam je, zakaj se eksperimentira s takimi poskusi. Če se je — in to nedvomno — dosedaj praksa dobro obnesla, zakaj se s takimi novostmi vzbujajo nezadovoljnost med davčnimi obvezanci, najsi bodo isti trgovci, obrtniki ali kmetje, nezadovoljnost nad državno upravo, zlasti nad uradništvom, ki po večini tega ne odobrava.

Ali naj res za trgovca in obrtnika velja tudi sedaj geslo — »plati i šuti«?

Pridatke za Nat. Reg. blagajne

kontrolne trakove, šekovne zvitke, barvo itd. dobavlja ANTON RAVHEKAR, Ljubljana, Pred Jkofijo 20. Glavna zal. pridakov NRK.

IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 2.

Šivalni stroji in stroji za pletenje
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867.
Vezanje pletu je brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko. Začasno znižane cene.

KOLESA iz prvih tovarov: Dürkopp, Styria, Waffensrad.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznovrstno žganje moko
in deželne pridelke
raznovrstno rudninsko vodo,
Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave
z električnim obratom.
Ceniki na razpolago.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste usnja: boks, ševro, črni in barvani. prodaja trgovina usnja

J. MARCHIOTTI, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta štev. 30.

Samostojno žensko

pisarniško moč

z daljšo prakso

sprejme takoj

== Jos. Terpin & komp., Rakek. ==

Zdravilišče Rogaška Slatina.

Postaja Grobelno na Južni železnici in od tam po lokalni železnici v Rogaško Slatino. Zdravilišče, kjer se pijejo 3 vrste najboljših zdravilnih vod (Tempel, Styria, Donati).

TEMPEL-VRELEC

Najboljša namizna voda, najbogatejša na ogljikovi kislini. Pospešuje prebavljanje in presnavljanje.

STYRIA-VRELEC

Zdravilna voda proti kroničnemu katarju želodca in čreves, najboljši pripomoček proti slabemu prebavljanju in teku, boleznim jeter in ledvic, sladkorni bolezni.

DONATI-VRELEC

Najmočnejši vrelec svoje vrste. posebno dobro sredstvo proti črevesnemu katarju, žolčnemu kamenu, sladkorni bolezni, debelosti, hemoroidom, putiki i. t. d.

Rogaška Slatina

Rogaška Slatina

je najbolj priljubljena in se v obče največ zahteva. To pa radi tega, ker je izmed vseh alkalčnih saliničnih rudninskih kislin najbogatejša na ogljikovi kislini. — Ta slatina je najokusnejša krepčilna in oživljajoča pijača; obenem po tudi najboljšo sredstvo, s katerim se obvaruje v mrzlih krajih mrzlice, je najmodernejša in največje zdravilišče v celi Jugoslaviji. Hydroterapija, elektroterapija inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, slane, smrečne, parne, žlahtne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. Zdravljenje z mlekom in sirotko. Dietetska restavracija. — Lastni vodovod za pitno vodo. 228 m nad morjem ležeče. Stalni poštni in brzojavni urad. Velika kopališka dvorana, bralna soba, lepe jedilnice, dobre restavracije, kavarne, slaščičarne, terase, sprehajališča, volaška gošča. — Pogoste priredbe plesov, umetniških in navadnih koncertov, tombole. Izposojevalna knjižnica, lepi parki itd. Živahen poštni in vojni promet. Avtomobili in vozovi stoje gostom na razpolago. Sezija od 1. maja do 30. septembra.

Ravnateljstvo drž. zdravilišča Rogaška Slatina.

Tel. št. 261 in 413. — Brzojavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica 50.000.000 K. — Rezervni zakladi 45.000.000 K.

Ljubljanska kreditna banka
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Podružnice: Celje, Gorica, Kranj, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Szarajevo, Split, Trst.